nustatyta, kad pagrindinė rūmų pastato dalis buvo stačiakampio formos, 11x28 m dydžio, su dviem fligeliais.

Tyrimų metu atidengti du pagrindinio rūmų pastato fligeliai (10x9 m dydžio) ir juos jungianti stačiakampio formos pastato dalies išorinė siena. Rūmų fligeliuose, kiekviename iš jų, aptiktos 3 patalpos – du rūsiai ir pirmojo aukšto patalpos. Rūmų rūsiai pereinami, juose fiksuotos nišos, langų ir durų angos.

Tirtoje teritorijoje, daugiausia rūsiuose surinkta nemažai radinių, kurie gali būti datuojami XIX–XX a. Tai buitinės keramikos fragmentai, interjero detalės, stikliniai buteliai, stalo įrankiai, dekoro elementai, šovinių liekanos.

Archeologinių žvalgomųjų tyrimų Vainežerio parko teritorijoje metu Vainežerio ežero R krante, parko PR kampe surasta dar viena dvarvietė, pagal radinius datuojama XVII–XVIII a. Šioje vietoje ištirtas 10 m^2 plotas. Surastas buvusio pastato fragmentas, pamatas – lauko rieduliai, tarp kurių fiksuotas rudo molio sluoksnelis (rišamoji medžiaga) bei raudonų plytų fragmentai. Taip pat aptiktas pylimas ir griovys, galėję juosti dvaro rūmų teritoriją.

THE GROUNDS OF VAINEŽERIS ESTATE

Vainežeris estate (Lazdijai Dist.) is connected with Captain Emilija Pliaterytė (1806–1831), honorary commander of the 1st Company of the 25th Infantry Regiment and an uprising participant, who was nursed and later died there in 1831. She is buried in the old Kapčiamiestis cemetery.

An area of 258 m^2 was excavated during excavations in 2006. During them it was established that the main part of the manor house was rectangular (Fig. 1). The two annexes (10x9 m in size) of the main manor house and the connecting part of the exterior wall of the rectangular building were excavated. 19th–20th century finds: household pottery sherds and the remains of interior design elements, glass bottles, tableware, decorative elements, and cartridges were collected in the excavated territory (mostly in the basements). Another manor site, dating to the 17th–18th century judging from the finds, was found on the E shore of Lake Vainežeris, which is in the SE corner of the estate park. A 10 m^2 area was excavated here and a fragment of a former building as well as the embankment and ditch that surrounded the manor were discovered.

KURTUVĖNŲ DVARO SODYBA

Birutė SALATKIENĖ

Kurtuvėnų regioninio parko (Šiaulių r.) direkcija, dalyvaujanti Phare ESS programoje *Parama verslo plėtrai*, parengė projektą *Šiaulių rajono infrastruktūros plėtra Kurtuvėnų buvusio dvaro sodyboje ir prieigose*. 2005 m. šis projektas buvo priimtas ir jo vykdymas bus finansuojamas iš programos lėšų. 2006 m. numatyta tiesti kelią ir komunikacijas Kurtuvėnų dvaro sodybos R, P ir V pakraščiais, apjuosiant centrinę jos dalį, kur ankstesnių tyrimų metu buvo aptiktas ir tyrinėtas kultūrinis sluoksnis. 1,6 ha plote, kur numatyti žemės judinimo darbai, dar nebuvo kasinėjama, todėl būsimos trasos vietoje būtina atlik-

ti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. R dalyje kelias turėjo eiti išilgai mūrinės parko tvoros iki jo PV kampo, toliau link mūrinės karvidės. Ties karvide būsimas kelias turėjo sukti į PV ir toliau eiti dabar esančiu lauko keliuku link svirno. Pro svirno Š pusę kelias eina ŠV kryptimi ir pro buvusį sodą išeina į Kurtuvėnų–Šaukėnų kelią. Visoje suprojektuoto kelio trasoje numatyti žemės darbai, todėl jos teritorija buvo šurfuota. 1x1 m dydžio šurfai buvo kasami kas 10 m išilgai visos trasos. Jie išdėstyti tokia tvarka, kad būtų apimtas visas trasos plotis. Buvusio dvaro sodo vietoje numatytas čia buvusio tvenkinio rekonstravimas, todėl tyrimų plotas čia buvo išplėstas į ŠR ir R puses.

Projektuojamo kelio V pusėje 2005 m. buvo ištirti buvusio sodininko namo, kuris taip pat bus atstatytas, pamatai. Tarp sodininko namo ir naujai iškasto tvenkinio esanti teritorija taip pat buvo šurfuojama, kadangi toje vietoje numatytas paplūdimys ir kempingas (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 182–189). Dalis minėtos teritorijos ištirta 1998 m., tyrinėjant Kurtuvėnų piliakalnio papėdę (*ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 375–382). Tyrinėjimai parodė, kad čia būta užakusio vandens telkinio ir dvaro laikotarpio arimo, todėl čia šurfuota kas 20 m.

Pagal projektą buvo tiesiamas elektros kabelis nuo buvusios dvaro virtuvės iki parko kalnelio viršūnės, todėl buvo ištirtas visas kabelio trasos ilgis (215 m).

Ties karvidės Š galu, kelio išplatėjime atlikti žemės judinimo darbai, todėl šioje vietoje buvo iškasta 21x2 m dydžio perkasa.

1 pav. Tyrinėto ploto planas. Kultūrinio sluoksnio intensyvumas: 1 – kultūrinio sluoksnio nėra, 2 – mažai intensyvus kultūrinis sluoksnis, 3 – intensyvus kultūrinis sluoksnis, 4 – šurfai, 5 – perkasa, 6 – elektros kabelio trasa. *B. Salatkienės brėž.*

Fig. 1. Plan of the excavated area. Density of the cultural layer: 1 – no cultural layer, 2 – a cultural layer with few finds, 3 – a dense cultural layer, 4 – test pits, 5 – the trench, 6 – electric cable route.

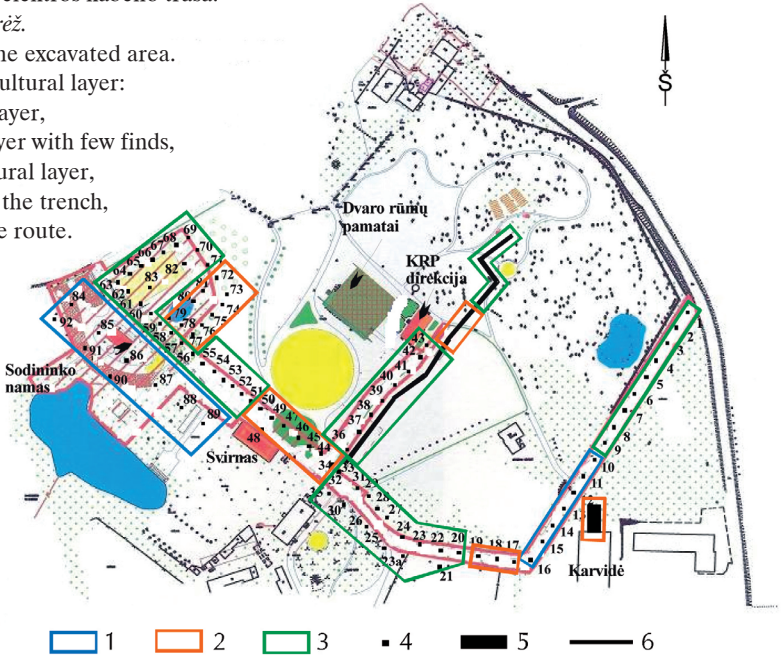

Kurtuvėnų dvaro sodybos archeologinių žvalgymų ir tyrimų numeracija gana sudėtinga, kadangi kiekvieno sezono tyrimų pobūdis buvo skirtingas. Ištisinio perkasų ir šurfų numeravimo laikytis būtų sunku dėl jų sudėtingo išdėstymo dvarvietės teritorijoje, todėl perkasos ir šurfai žymimi skaičiais ir raidėmis. 2006 m. šurfai žymimi raide K (kelias), o perkasa, iškasta prie karvidės, sunumeruota, tęsiant ištisinę perkasų numeraciją, buvo pavadinta 31K (K – 2006 m. sezono šifras) (1 pav.).

Pagrindinis 2006 m. tyrinėjimų Kurtuvėnų dvaro sodyboje tikslas buvo ištirti suprojektuoto kelio, juosiančio ją iš R, P ir V, trasą. Be to, buvo ištirta šio kelio atšaka prie karvidės bei telefono kabelio trasa nuo naujojo kelio iki parko kalvelės viršūnės. Iš viso buvo ištirtas 242,5 m^2 plotas. Iš jų 93 m^2 sudarė šurfai, 107,5 m^2 elektros kabelio tranšėja ir 42 m^2 perkasa 31K. Dauguma šurfų, išskyrus 34K–51K, iškastus oficinos ir svirno aplinkoje, bei 31K perkasa buvo iškasti Kurtuvėnų dvaro sodybos periferinėje dalyje, o elektros kabelio tranšėja kirto centrinę sodybos dalį ir parką.

Tyrinėtas plotas buvo nevienodas kultūrinio sluoksnio ir radinių atžvilgiu. Kultūrinio sluoksnio neaptikta plote nuo parko mūrinės tvoros PR kampo iki kelio posūkio ties karvide (šurfai 10K–16K). Ši vieta apie 1996 m. buvo nustumdyta buldozeriu, tvarkant čia buvusių veršelių lauko gardų vietą. Čia plona velėna buvo užaugusi tiesiai ant nejudinto smėlio paviršiaus. Kultūrinio sluoksnio nebuvo ir plote didžiojo tvenkinio R pusėje tarp tvenkinio ir sodininko namo (84K–90K šurfai). Ši vieta – tai buvęs, pieva užaugęs durpingas vandens telkinys.

Mažo intensyvumo kultūrinis sluoksnis (vos pastebima maišyta žemė) aptiktas tose vietose, kur būta arimo, daržo, sodo, parko. Tai plotas nuo parko mūrinės tvoros ŠR kampo iki PR kampo (šurfai 1K–9K). Čia būta arimo, į kurį su mėšlu galėjo patekti puodų šukių ir plytų trupinių, čerpių, gyvulių kaulų. Kita vieta yra plotas nuo karvidės iki buvusios dvaro virtuvės (šurfai 19K–33K). Tai buvusio arimo bei daržo vietos. Trečia vieta yra plotas nuo svirno ŠV kampo iki Kurtuvėnų–Šaukėnų kelio (šurfai 51K– 71K). Šioje vietoje nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų yra vaismedžių sodas. Žemė čia buvo ariama, kasama, joje pasitaiko plytų trupinių, puodų šukelių. Ketvirta vieta yra plotas nuo naujojo kelio atšakos prie buvusios dvaro virtuvės iki oficinos (dabartinės Kurtuvėnų regioninio parko direkcijos) (šurfai 336K–43K). Čia ėjo lauko keliukas nuo oficinos iki virtuvės, stovėjo ratinės pastatas, vėliau buvo daržai. Paskutinė mažo intensyvumo kultūrinio sluoksnio paplitimo vieta yra plotas nuo oficinos ŠR kampo iki parko kalvelės viršūnės (elektros kabelio tranšėjos 122–215 m). Šioje vietoje nuo XVIII a. pabaigos iki dabar yra susikaupęs maišytos, labai minkštos tamsokos žemės su organikos liekanomis sluoksnis, susidaręs pūvant lapams, kuriame pasitaiko plytų trupinių, puodų šukių, stiklo ir kitų šiukšlių. Parko kalvelės P šlaite užfiksuoti dviejų žvyruotų parko takų, žinomų iš 2005 m. tyrinėjimų, vietos.

Intensyviausias kultūrinis sluoksnis užfiksuotas 4 vietose. Pirmoji yra oficinos R kiemas (elektros kabelio tranšėjos 83–122 m). Šioje vietoje būta keleto įvairių laikotarpių statinių, susikaupęs storas tamsus nuo organikos priemaišų sluoksnis su pamatų, statybų ir buitinėmis atliekomis. Antroji yra svirno aplinka (šurfai 3K, 4K; 44K–52K). Šioje vietoje užfiksuotas senasis kelias. Tai labai kietai suvažinėtas, keletą kartų žvyruotas sluoksnis su organikos tarpsluoksniais. Prie svirno fasado susi-

kaupę griuvenų ir kelių žvyravimų sluoksniai, susidarę čia taisant privažiavimą prie svirno durų, kuriuose aptikta ir buitinių atliekų. Trečioji vieta yra sodo P dalis (šurfai 72K–81K). Tai vienintelė vieta su labai intensyviu kultūriniu sluoksniu, kuri nebuvo žinoma iš ankstesnių tyrimų. Tarp buvusio „pono“ kelio (2005 m. tyrinėjimai) ir vaismedžių sodo žemės paviršiuje matyti gana žymus iškilimas, kurio paskirtis nežinoma. Šurfai 72K–81K buvo iškasti šio iškilimo ŠV pusėje. Paaiškėjo, kad tai pastato aplinka, kurioje susikaupęs plytų mūro, statybų griuvenų ir labai gausių buitinių atliekų sluoksnis. Pastato vieta neįėjo į 2006 m. tyrinėjimų plotą ir kol kas liko netyrinėta. Šis pastatas gali būti 1826 m. plane pažymėta oficina. Ketvirtoji vieta yra karvidės aplinka (šurfai 17K–19K), kur pastebėti gaisro pėdsakai, aptikta statybinių medžiagų sankaupų. Sąlyginai intensyviam kultūriniam sluoksniui galima priskirti ir perkasą 31K, kadangi ten aptiktas 10–90 cm storio maišytas labai tamsus nuo organinių priemaišų sluoksnis, tačiau jame nebuvo aptikta jokių radinių.

2006 m. Kurtuvėnų dvaro sodybos tyrimų metu kartu su masine medžiaga buvo rasti 797 radiniai (1 lentelė).

Visų pirma tenka pastebėti, kad visi radinių tipai, rasti 2006 m., buvo jau žinomi iš ankstesnių metų tyrinėjimų. Antra – mažo intensyvumo kultūrinio sluoksnio vietose dažniausiai randama plytų trupinių, žiestų oksidacinio degimo ar glazūruotų puodų šukių, koklių fragmentų, gyvulių kaulų nuolaužų. Intensyvaus kultūrinio sluoksnio vietose buvo daugybė labai įvairių radinių. Viena radinių grupė – tai statybinės medžiagos ir priemonės bei namo įrangos objektai: plytos ir jų fragmentai, čerpės, kalkių skiedinys, langų stiklas, kokliai, krosnies molio gabalai. Antroji grupė – tai buities daiktai ir jų fragmentai: puodų, lėkščių, dubenų, puodelių, butelių ir kitų indų šukės. Be to, rasta gyvulių kaulų, dantų, ilčių.

Plytos buvo dviejų standartų. Plytų trupinių ir didesnių fragmentų tyrinėtame plote buvo gausu, tačiau sveikų plytų rasta tik šurfuose 74K–77K. Jos buvo 30x15,5x7,5 cm dydžio. Tokių plytų ir jų fragmentų rasta 2005 m. perkasoje 29, rūmų griuvenų krūvoje. Kaip buvo nustatyta 1998 m. tyrimais, tai XVIII a. pabaigoje vietoje gamintos plytos, naudotos bažnyčios statybai ir dvaro trobesiams. Oficinos ir svirno aplinkoje rastos plytos buvo mažesnės, 27x13x6,5 cm dydžio, taip pat žinomos iš ankstesnių tyrimų. Tokios plytos buvo gaminamos Pliaterių laikų dvaro plytinėje.

Čerpės, kurių fragmentų rasta rūmų griuvenose šurfuose 9K, 76K, 77K, buvo vieno tipo. Tai olandiškos S raidės formos skerspjūvio čerpės, žinomos Lietuvoje nuo XVII a.

Langų stiklo fragmentai skyrėsi storiu ir patinos spalva. Ploniausias 2 mm stiklas apsitraukęs stora tamsiai žalia patina. Tai yra seniausias Kurtuvėnų sodybos stiklas, o pirmosios žinios apie jį siekia 1597 m., kai dvaro inventoriuje paminėti įstiklinti langai. Tokio stiklo rasta šurfuose 47K, 76K, 77K, 80K, 81K. Kiek storesnio, 4 mm storio stiklo su veidrodine patina, rasta tose pat vietose. Tai XIX a. pabaigos Pliaterių laikų stiklas.

Kaip ir ankstesniais metais buvo rasta puodyninių, frontalinių ir karnizinių koklių fragmentų. Iš jų buvo 18 puodyninių koklių, 38 frontalinių gabalų ir 1 karnizinio koklio fragmentas. Daugiausia puodyninių koklių fragmentų rasta šurfe 76K. Nerasta nė vieno sveiko koklio, tik didesnės ar mažesnės duženos, daugiausia šonai, kai kurie su dugno dalimi, todėl jų tipą nustatyti pavyko tik vienu atveju. Tai buvo puodyninio koklio ketur-

Šurfo Nr. / *Test pit no.*	Žiesta keramika / *Thrown pottery*				Stiklas / *Glass*		Kokliai / *Stove tiles*			Čerpės / *Roof tiles*	Kaulai / *Bones*
	Storasienė / *Thick walled*	Oksidacinio degimo / *Oxidation fired*		Porcelianas / *Porcelain*	Indai / *Vessels*	Langų / *Windows*	Puodyniniai / *Pot-shaped*		Frontaliniai / *Frontal*		
		Glazūruota / *Glazed*	Neglazūruota / *Unglazed*				Nenustatyta / *Undetermined*	Keturkampe anga / *Square mouth*			
3		1									
4		2									2
9		2		1 fajansas		1				34	26
28				1							
34		1			1						1
37		1							3		
38			1								
40		1									
42					2	11					
43			2	1	1		1		1		1
44	1										2
47						4					
48	1	4	3	1	2	1	1		3		4
50	3	2	1				1				14
52		1									1
54											1
55		1					1	2	2		1
56				1	1		2		1		
67			1								
68			2								2
69			2		2						2
72			1		1						2
73	2	2					1				
74	3		2								11
75		8	6	4	3				1		27
76	32	53	4	7	7	4	13	1	13	2	99
77	21	29	11	6	6	3		3	9	1	113
79		2									
80	10	9	3			4			3		48
81	3	3	6	2	8	10			1		
91					1						
Elektros kabelis / *Electric cable*									1		
Iš viso / *Total*	76	122	45	24	35	38	20	5	38	37	357 797

kampe anga kraštelis. Dar 3 šio tipo koklio fragmentai rasti šurfe 77K ir 2 kraštelių šukės šurfe – 55K. Po vieną ar du puodyninių koklių fragmentus dar rasta šurfuose 44K, 50K, 56K, 73K.

Iš viso rasti 38 frontalinių koklių fragmentai, 20 kaklelių ir 17 plokščių gabalų. Tarp jų buvo reljefinių neglazūruotų (šurfas 77K), tačiau dauguma glazūruoti. Rasti du plokščių gabalai su atkraščiu (šurfai 75K, 76K), abu dengti žalia glazūra. Kitų koklių glazūros spalvos įvairios – tamsiai ruda (šurfai 37K, 76K, 77K, 80K, elektros tranšėjos 111 m), žalsvai gelsva (šurfai 43K, 75K), tamsiai žalia (šurfas 55K), balta (šurfas 76K), mėlyna (šurfas 77K).

2006 m. rastas tik vienas karnizinis koklis. Jis buvo elektros tranšėjos 111 metre, oficinos R kieme, kur susikaupęs storas kultūrinis sluoksnis. Koklis reljefinis, puoštas išilginiu bangelės raštu, neglazūruotas.

Šurfuose 76K ir 79K buvo rasta krosnies molio gabalų, o iš šurfo 76K buvo paimta kalkių skiedinio pavyzdžių.

Archaiškiausiais laikomi puodyniniai kokliai su kryžmine anga, datuojami XV a., nuo XVI a. vidurio jie keisti dubeniniais. Puodyniniai kokliai su keturkampe anga Lietuvoje žinomi nuo XIV a., Kurtuvėnuose jie siejami su dvaro sodybos pradiniu laikotarpiu – XV a. pabaiga – XVI a. pradžia.

Frontaliniai kokliai su atkraščiu, puošti reljefiniu augaliniu ornamentu ir dengti žalia glazūra, priskirtini renesansinių koklių tipui, naudotam iki XVII a. vidurio, kiti – taip pat reljefiniai ir dengti įvairių spalvų glazūra – yra vėlesni.

1 lentelė. Statistinė radinių ir masinės medžiagos suvestinė lentelė.
Table 1. Statistical summary table of the finds and mass materials.

Didžiausią buities daiktų grupę sudaro molinių žiestų puodų šukės. Iš rastų šukių daugiausiai šonų fragmentų, tačiau nemaža kraštelių ir dugnų. Kaip matyti iš lentelės 1, rasta storasienių redukcinio degimo, plonų rusvų puodų, glazūruotų, fajansinių ir porcelianinių indų šukių.

Storasienių žiestų redukcinio degimo puodų šukių rasta 76. Šis keramikos tipas gerai žinomas iš ankstesnių Kurtuvėnų dvaro sodybos tyrinėjimų. Tai žiesti puodai iš sluoksniuotos molio masės su grūsto granito ar smėlio priemaišomis. Storasienių puodų šukių aptikta šurfuose 44K, 48K, 50K, 73K, 74K, 76K, 77K, 80K ir 81K, taigi intensyviausio kultūrinio sluoksnio vietose. Daugiausia pasitaikė puodų šonų fragmentų, tačiau aptikta ir kraštelių bei dugnų fragmentų. Jų kakleliai buvo dviejų profilių – S raidės ir I raidės formos. Šio tipo puodų peteliai kartais puošti horizontalia banguota linija. Puodų dugnai be pėdos, kartais su nežymia briauna, jų išorėje įsispaudę smėlio grūdeliai. Tai didelės puodynės pūstais šonais, didelėmis angomis, atlenktais kakleliais. Kelios tokių puodų šukės buvo rastos prie svirno (šurfai 44K,48K, 50K), bet daugiausia jų antrosios oficinos aplinkoje (šurfai 73K, 74K, 76K, 77K, 80K,81K). 2005 m. jos rastos kartu su puodyniniais kokliais kryžmine anga ir datuojamos XV a. pabaiga – XVI a.

Gausiausiai rasta žiestų glazūruotų indų šukių – puodynių su ąsomis, puodelių, dubenų, lėkščių (1 lentelė). Jų dydis ir forma skirtingi, tačiau visų molio masė tanki, be priemaišų, jie gerai išdegti, dengti žalsva, rusva, žalia, balta glazūra. Dažnai glazūruota būna tik vidinė puodo pusė. Retas radinys – glazūruoto puodelio pusė, rasta šurfe 76K. Jo sienelės labai plonos, vidus dengtas rusvai žalsva glazūra. Rasti keli puodynių krašteliai su

ąsomis. Kiti krašteliai be ąsų, todėl sunku nustatyti, kokio tai puodo dalis. Tarp šukių buvo ir glazūruotų puodų dugnų. Dubenų šukių rasta mažiausiai.

Vienintelė fajansinio indelio, puošto augaliniu ornamentu, šukė rasta šurfe 9K. Fajansas (majolika) Lietuvoje žinomas nuo XVII a.

Rasta ir porcelianinių indų šukių (1 lentelė). Dauguma jų mažos, be ornamentų, tačiau du porceliano radiniai išsiskyrė puošnumu. Tai porcelianinė arbatos lėkštutė, rasta šurfe 76K, puošta tamsiai mėlynais augaliniais raštais. Reikia pastebėti, kad šio servizo puodelių ir lėkštelių šukių randama nuo 1998 m. tyrinėjimų. Kita porceliano šukė buvo puošnios, reljefiniais barokiniais ornamentais puoštos lėkštės kraštelis.

Iš buities daiktų dar reikėtų paminėti įvairių stiklinių butelių šukes. Tarp jų buvo rankų darbo tamsaus stiklo butelių ir stiklinių indų šukių, apsitraukusių patina, todėl skirtinų XVII–XVIII a., tačiau rasta ir skaidraus stiklo įvairaus dydžio buteliukų iš XIX–XX a.

2006 m. tyrinėjimų metu rasta nemaža gyvulių kaulų ir dantų. Tai stambių ir smulkių raguočių, kiaulių, paukščių kaulai, žandikauliai su dantimis ir paskiri dantys. Daugiausiai kaulų rasta antrosios oficinos aplinkoje šurfuose 74K, 75K, 76K, 77K, 80K.

Baigiant tenka pažymėti, kad 2006 m. radiniai tipologiškai ir chronologiškai panašūs į ankstesnių tyrinėjimų radinius. Seniausiais radiniais laikytini puodyniniai kokliai keturkampe anga ir redukcinio degimo storasienė keramika, datuojama XV a. pabaiga – XVI a. pradžia. Vėlyviausi yra šiuolaikinis langų stiklas, stiklinių butelių šukės, šiuolaikinių plytų trupiniai. Todėl 2006 m. radiniai telpa į ankstesnių tyrinėjimų nustatytas Kurtuvėnų dvaro sodybos chronologines ribas – XV–XX a.

Antrosios oficinos aplinkoje iškasti šurfai parodė čia esant storą kultūrinį sluoksnį su gausiais radiniais. Dėl to buvo pakoreguota numatyto čia atnaujinti užakusio tvenkinio vieta, perkeliant jo kraštą 4 m į Š pusę. Antrąją oficiną ir jos aplinką numatoma ištirti ateityje.

THE GROUNDS OF KURTUVĖNAI ESTATE

In 2006 test pits were excavated at the locations foreseen for laying a road and utility lines on the E, S, and W edges of the grounds of Kurtuvėnai estate (Šiauliai Dist.) while the location for laying a 215 m long electric cable from the manor's former kitchen to the top of the park's hill as well as the N end of the cowshed were excavated, and 21x2 m trench was excavated at a place where the road will be widened. A total area of 242.5 m^2 was excavated. It is possible to divide the excavated territory into 3 zones: places where no cultural layer was found; places with a cultural layer with few finds, and places with a dense cultural layer (Fig. 1). The thickest and richest cultural layer was found in the E courtyard of the office wing, in the vicinity of the granary, in the S part of the garden, and in the vicinity of the cowshed. In all 797 finds (Table 1) were collected. It is possible to divide them into 3 groups: construction materials (bricks, bats, roof tiles, lime mortar, window glass, stove tiles, and pieces of stove clay), household items (fragments of pots, plates, bowls, cups, bottles, and other vessels), and animal bones. All the types of finds are already known from earlier archaeological excavations. They date to the 15th–20th centuries.